

Anonymizovaná verze

Překlad

C-707/21 – 1

Věc C-707/21

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

24. listopadu 2021

Předkládající soud:

Cour de cassation (Kasační soud, Francie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

17. listopadu 2021

Navrhovatelka:

Recamier SA

Odpůrce:

BR

[OMISSIS]

ROZSUDEK COUR DE CASSATION, PREMIÈRE CHAMBRE CIVILE
(kasační soud, první občanskoprávní senát, Francie)

ZE DNE 17. PROSINCE 2020

Společnost Recamier, akciová společnost se sídlem [OMISSIS] v Lucemburku (Lucembursko), podala [OMISSIS] kasační opravný prostředek [OMISSIS] proti rozsudku vydanému dne 4. června 2019 cour d'appel de Versailles (odvolací soud ve Versailles, 12. senát, Francie) ve sporu mezi ní a BR, s bydlištěm [OMISSIS] v La Garenne-Colombes, odpůrcem v řízení o kasačním opravném prostředku.

[OMISSIS]

[OMISSIS] [údaje týkající se řízení]

[P]rvní občanskoprávní senát Cour de cassation (kasační soud) [OMISSIS] [složení], vydal po poradě uskutečněné v souladu se zákonem tento rozsudek.

Skutečnosti a řízení

- 1 Podle napadeného rozsudku (Versailles, 4. června 2019), který byl vydán po vrácení věci po projednání kasačního opravného prostředku (1. občanskoprávní senát, 4. července 2018, kasační opravný prostředek č. 17–20.610), podala lucemburská společnost Recamier proti BR žalobu k lucemburským soudům na zaplacení určitých částek, přičemž poukazovala na majetkovou zpronevěru, které se BR dopustil při výkonu své funkce člena statutárního orgánu. Rozsudkem ze dne 11. ledna 2012 prohlásil cour d'appel de Luxembourg (odvolací soud v Lucemburku, Lucembursko) tento návrh za neopodstatněný. Měl za to, že vzhledem k tomu, že údajná pochybení jsou pochybeními člena statutárního orgánu při výkonu jeho funkce, je odpovědnost BR smluvní povahy, a že tedy návrh, který je výslovně založen na kvazideliktní odpovědnosti, musí být prohlášen za nepřijatelný na základě zásady zákazu souběhu smluvní a deliktní odpovědnosti.
- 2 Dne 24. února 2012 podala společnost Recamier proti BR žalobu k tribunal de commerce de Nanterre (obchodní soud v Nanterre, Francie) na zaplacení těchto částek z důvodu stejných skutkových okolností a na základě ustanovení lucemburského práva týkajících se smluvní odpovědnosti.
- 3 Cour d'appel (odvolací soud) v napadeném rozsudku prohlásil žalobu společnosti Recamier za nepřijatelnou z důvodu, že překážka věci pravomocně rozsouzené lucemburskými soudy musí být posuzována z hlediska francouzských procesních předpisů, podle kterých přísluší žalobci, aby již v řízení o prvním návrhu předložil všechny žalobní důvody, o kterých má za to, že mohou tento návrh odůvodnit (pravidlo tzv. koncentrace důvodů). Z toho vyvodil, že vzhledem k tomu, že účastníci řízení, jejich postavení a návrhová žádání, jsou totožné v řízení, ve kterém byl vydán rozsudek cour de Luxembourg (soud v Lucemburku), a v projednávaném řízení a že návrh na náhradu škody je založen na tomtéž důvodu, a sice na majetkové zpronevěře přičítané BR, nelze připustit, aby se společnost Recamier dovolávala právního základu odlišného od toho, který neuplatnila včas.

Použitelné právní předpisy

Unijní právo

- 4 Článek 33 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, nazývaného „Brusel I“, stanoví:

„Rozhodnutí vydaná v některém členském státě jsou v ostatních členských státech uznávána, aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení.“

Vnitrostátní právo

5 Článek 480 občanského soudního řádu stanoví:

„Rozsudek, jehož výrokem se rozhoduje o celé věci samé nebo o její části, nebo rozsudek, kterým se rozhoduje o procesní námitce, námitce nepřípustnosti nebo jakékoli jiné námitce či překážce, zakládá od okamžiku vyhlášení překážku věci pravomocně rozsouzené ve vztahu ke sporu, o kterém rozhoduje.

Věcí samou je předmět sporu, tak jak je vymezen článkem 4.“

Článek 4 první pododstavec téhož zákoníku stanoví:

„Předmět sporu je vymezen jednotlivými nároky stran.“

6 Článek 1351, nyní článek 1355 občanského zákoníku, stanoví:

„Překážka věci pravomocně rozsouzené vzniká pouze ve vztahu k tomu, co bylo předmětem rozsudku. Je třeba, aby návrhem byla požadována tatáž věc, aby byl návrh založen na totožném důvodu, aby se týkal těchž účastníků a byl uplatněn jimi a proti nim v tomtéž postavení.“

7 Podle judikatury Cour de cassation (kasační soud) navazující na vydání rozsudku pléna ze dne 7. července 2006 (kasační opravný prostředek č. 04–10.672, Bull. civ. č. 8) přísluší návrhovateli, aby již v řízení o prvním návrhu předložil všechny důvody, na kterých se podle něj tento návrh zakládá. Nelze vyhovět námitce návrhatele, který zpochybňuje totožnost dvou návrhů s poukazem na právní základ, který včas neuplatnil. Překážka věci pravomocně rozsouzené tak neumožňuje vyhovět účastníkovi řízení, který uplatňuje nárok na náhradu škody na základě smluvní odpovědnosti, zatímco jeho návrh na náhradu téže škody na základě deliktní odpovědnosti byl zamítnut konečným rozhodnutím soudu, u něhož nebyla smluvní odpovědnost uplatněna (2. občanskoprávní senát kasačního soudu, 25. října 2007, kasační opravný prostředek č. 06–19.524, Bull. 2007, II, č. 241).

Návrhy účastníků řízení

8 Společnost Recamier tvrdí, že překážka věci pravomocně rozsouzené založená lucemburským rozhodnutím nesmí být posuzována z hlediska francouzského práva, ale musí být posuzována buď z hlediska autonomního výkladu tohoto pojmu v unijním právu, nebo z hlediska lucemburského práva, jelikož uznání cizího rozhodnutí v dožádaném státě nemůže vést k tomu, aby zde toto rozhodnutí vyvolávalo více účinků, než má ve státě svého původu, a že lucemburské právo nezná zásadu koncentrace důvodů.

- 9 BR tvrdí, že podle jednoho z pravidel mezinárodního práva veřejného má každý stát výlučnou pravomoc při vytváření vlastní vnitřní organizace, to znamená při zřizování různých orgánů, rozdělení pravomocí mezi nimi a vypracování pravidel jejich fungování, takže procesním právem je nezbytně *lex fori* a kolizní normy se v této oblasti nepoužijí.
- 10 Generální advokát navrhuje použití lucemburského práva a podpůrně podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

Skutečnosti odůvodňující podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 11 Soudní dvůr Evropských společenství zaprvé rozhodl, „že cizí rozhodnutí uznané na základě článku 26 [Bruselské] úmluvy musí mít v dožádaném státě v zásadě stejné účinky, jaké má ve státě původu“ (SDEU, rozsudek ze dne 4. února 1988, Hoffmann, 145/86).
- 12 Zadruhé Soudní dvůr Evropské unie formuloval zásadu autonomní definice pojmu překážka věci pravomocně rozsouzené v unijním právu (SDEU, rozsudek ze dne 15. listopadu 2012, Gothaer Allgemeine Versicherung a další, C-456/11, body 39 a 40) následovně:

„Požadavek jednotné aplikace unijního práva vyžaduje, aby byl přesný rozsah tohoto omezení určen na úrovni Unie, spíše než aby závisel na jednotlivých vnitrostátních pravidlech týkajících se překážky věci pravomocně rozhodnuté.

Pojem „překážka věci rozsouzené“ v unijním právu se netýká pouze výrokové části předmětného soudního rozhodnutí, ale váže se k jeho odůvodnění, jež je nezbytnou oporou jeho výrokové části, takže je od ní neoddělitelné [viz zejména rozsudky ze dne 1. června 2006, P & O European Ferries (Vizcaya) a Diputación Foral de Vizcaya v. Komise, C-442/03 P a C-471/03 P, Sb. rozh. s. I-4845, bod 44, jakož i ze dne 19. dubna 2012, Artegoda v. Komise, C-221/10 P, bod 87].“
- 13 Soud si klade otázku, zda se autonomní definice překážky věci pravomocně rozsouzené týká všech podmínek a účinků této překážky, nebo zda musí být část vyhrazena právu soudu, u něhož bylo zahájeno řízení, nebo právu soudu, který rozhodnutí vydal.
- 14 V prvním případě se soud táže, zda je třeba mít za to, že dva návrhy podané u soudů dvou členských států uplatňují z hlediska autonomní definice překážky věci pravomocně rozsouzené tentýž nárok, pokud navrhovatel tvrdí totožné skutkové okolnosti, ale dovolává se odlišných právních důvodů.
- 15 Konkrétně se táže, zda je třeba mít za to, že dva návrhy, z nichž první je založen na smluvní odpovědnosti a druhý na deliktní odpovědnosti, avšak oba vycházejí ze stejného právního vztahu, jako je výkon mandátu člena statutárního orgánu,

mají být považovány za návrhy uplatňující „tentýž nárok“ ve smyslu judikatury Gubisch Maschinenfabrik (SDEU, 8. prosince 1987, 144/86).

- 16 Ve druhém případě se soud táže, zda čl. 33 odst. 1 nařízení (ES) č. 44/2001[,] na jehož základě bylo rozhodnuto, že soudní rozhodnutí musí mít napříč členskými státy stejnou působnost a stejné účinky, jaké má v členském státě, ve kterém bylo vydáno, ukládá povinnost vycházet z práva původního soudu, nebo zda umožňuje, pokud jde o procesní důsledky, které jsou s ním spojeny, použití práva dožádaného soudu.

Z TĚCHTO DŮVODŮ soud:

S ohledem na článek 267 Smlouvy o fungování Evropské unie;

PŘEDKLÁDÁ Soudnímu dvoru Evropské unie následující otázky;

„1°/ Musí být čl. 33 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, nazývaného „Brusel I“, vykládán v tom smyslu, že se autonomní definice překážky věci pravomocně rozsouzené týká všech podmínek a účinků této překážky, nebo že jejich část může být vyhrazena právu soudu, u něhož bylo zahájeno řízení, nebo právu soudu, který rozhodnutí vydal?

2°/ Je třeba mít v prvním případě za to, že návrhy podané u soudů dvou členských států uplatňují z hlediska autonomní definice překážky věci pravomocně rozsouzené tentýž nárok, pokud navrhovatel uvádí totožné skutkové okolnosti, ale dovolává se odlišných právních důvodů?

3°/ Musí být dva návrhy, z nichž první je založen na smluvní odpovědnosti a druhý na deliktní odpovědnosti, avšak oba vycházejí ze stejného právního vztahu, jako je výkon mandátu člena statutárního orgánu, považovány za návrhy uplatňující tentýž nárok?

4°/ Ve druhém případě, ukládá čl. 33 odst. 1 nařízení (ES) č. 44/2001[,] na jehož základě bylo rozhodnuto, že soudní rozhodnutí musí mít napříč členskými státy stejnou působnost a stejné účinky, jaké má v členském státě, ve kterém bylo vydáno, povinnost vycházet z práva soudu [členského státu] původu, nebo umožňuje, pokud jde o procesní důsledky, které jsou s ním spojeny, použití práva dožádaného soudu? [“]

[OMISSIS]

[OMISSIS] [přerušeni řízení, vnitrostátní procesní otázky]